

HYVÄ SUOMI, PAREMPI MAAILMA

Kepan suositukset
hallitusohjelmaan 2019–2023

Reilumpi maailma vaatii rohkeita päätöksiä

MEILLÄ ON TILAISUUS turvata sekä nykyisten että tulevien sukupolvien oikeus ja mahdollisuus ihmisarvoiseen elämään. Lähivuosina Suomen politiikassa tarvitaan rohkeutta etsiä ratkaisuja, jotka rakentavat parempaa Suomea ja reilumpaa maailmaa.

Vuonna 2016 Suomi sitoutui muiden maiden tavoin YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin eli Agenda 2030 -ohjelmaan. Samalla lupasimme vähentää eriarvoisuutta ja poistaa köyhyyttä, torjua ilmasto- ja ympäristöuhkia, lisätä sosiaalista ja taloudellista tasa-arvoa sekä kunnioittaa ihmisoikeuksia.

Eriarvoisuus jarruttaa kestävän kehityksen toteutumista monin tavoin. Se vie pohjaa talouskasvulta ja köyhyden vähentämiseltä sekä lisää sukupuolten välistä epätasa-arvoa. Samalla sosiaalinen yhteenkuuluvuuden tunne ja demokratia rapautuvat. Terveys- ja koulutuserot sekä ylisukupolvinen köyhyys ruokkivat turvattomuutta ja epävakautta.

Maan ilmakehän hiilidioksidimäärä nousi vuonna 2016 ennätyslukemiin. Uutinen ei ole yllätys, sillä lämpöennätyksiä on rikottu jo kolmena peräkkäisenä vuotena.¹ Elinympäristöjen heikkeneminen ja voimistuvat luonnonkatastrofit ovat tätä päivää, ja ylitämme maapallon kantokyvyn moninkertaisesti. Elämme tilanteessa, jossa puheiden tasolla ilmastonmuutos tunnustetaan ihmiskunnan suurimmaksi haasteeksi, mutta rohkeutta toimia maapallon keskilämpötilan hillitsemiseksi Pariisin sopimuksen tasolle odotetaan edelleen.

Kestävää taloutta rakentamalla voimme edistää ihmisten ja ympäristön hyvinvointia ja luoda kaikille reilummat mahdollisuudet hyvään elämään niin Suomessa kuin rajojemme ulkopuolella. Kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi on lukuisia työkaluja. Aloitetaan siitä, että tuleva hallitusohjelma pohjautuu YK:n kestävän kehityksen tavoitteille.

¹ YK:n alainen World Meteorological Organization, 2017.

“ Lähivuosina Suomen politiikassa tarvitaan rohkeutta etsiä ratkaisuja, jotka rakentavat parempaa Suomea ja reilumpaa maailmaa. ”

ISTOCK / KUVANKÄSITTELY: TEEMU KUMPULAINEN

“ Järjestöjen työllä on todettu olevan huomattavia vaikutuksia naisten aseman paranemiseen. ”

Kehitysyhteistyö on osa globaalia vastuuta

SUOMI EI ELÄ UMPIOSSA. Maailmanlaajuiset ongelmat, kuten politiikan ja talouden epävakaus, näkyvät myös suomalaisten arjessa. Vakaampi ja vauraampi maailma on siksi meidän etumme, ja Suomen tulee kantaa globaalia vastuuta sekä edistää rauhaa ja ihmisoikeuksien toteutumista. Tämä vaatii tekoja. Suomi on kaukana kansainvälisestä sitouksestamme ohjata 0,7 prosenttia bruttokansantulosta kehitysyhteistyöhön. Riittävä ja ennustettava rahoitus on kestäviä tuloksia tuottavan kehitysyhteistyön edellytys. Pitkäjänteinen kehitysyhteistyö myös vahvistaa Suomen uskottavuutta luotettavana yhteistyökumppanina kansainvälisillä areenoilla.

Historiallisen suuren humanitaarisen kriisin, ruokapulan ja ilmastonmuutoksen vuoksi kehitysyhteistyötä tarvitaan nyt enemmän kuin koskaan. Kehitysyhteistyöllä tuetaan kehitysmaiden ihmisten mahdollisuuksia kohentaa itse elinolojaan sekä rakentaa vakaampaa ja reilumpaa yhteiskuntaa. Kaikkea hätää ei voi poistaa ja siksi kehitysyhteistyön rinnalla Suomen on sitouduttava politiikkaan,

joka tarjoaa siirtolaisille ja pakolaisille turvallisia ja laillisia reittejä päästä turvaan, sekä nostettava Suomen pakolaiskiintiötä.

Kaiken kehitysrahoituksen ja kehitysyhteistyön on tähdättävä kestävä kehitys ja ihmisoikeuksien toteutumiseen, köyhyyden ja eriarvoisuuden vähentämiseen sekä ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja siihen sopeutumiseen. Samojen tavoitteiden ja kansainvälisesti sovittujen pelisääntöjen, kuten avoimuuden ja tilivelvollisuuden, on ohjattava kaikkea kehitysyhteistyötä sen toteuttajasta riippumatta.

Ulkoministeriön teettämät riippumattomat arvioinnit osoittavat, että kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöllä saadaan aikaan monipuolisia tuloksia ja se on kustannustehokasta. Järjestöjen työllä on todettu olevan huomattavia vaikutuksia muun muassa konfliktien vähenemiseen, demokratian vahvistamiseen ja naisten aseman paranemiseen – kaikki Suomen kehityspolitiikan tärkeitä painopisteitä.

Esityksemme hallitusohjelmaan

- ✓ Hallitus sitoutuu YK:n tavoitteeseen ohjata 0,7 prosenttia bruttokansantulosta kehitysyhteistyöhön. Hallitus varmistaa, että vähintään 0,2 prosentin bruttokansantulo-osuus ohjataan kaikkein köyhimmille maille. Hallitus laatii suunnitelman ja aikataulun sille, kuinka Suomi saavuttaa nämä tavoitteet ennen vuotta 2030.
- ✓ Kansalaisyhteiskunnan toimijoiden rahoitus kasvatetaan viiteentoista prosenttiin Suomen varsinaisesta kehitysyhteistyöstä. Kansalaisjärjestöjen rahoituksella mahdollistetaan myös järjestöjen kotimaassa tekemä globaalikasvatus, kehitysviestintä ja kehityspoliittinen vaikuttamistyö.

Isatu Bahin pitelee sylissään viisiviikkoista poikaansa Mohammed Kamaraa hoitajan antaessa rokotetta vauvalle. Äiti ja poika ovat hoidettavana lastensairaalassa Freetownissa, Sierra Leonessa.

Vahva kansalaisyhteiskunta on demokratian peruspilari

AKTIIVINEN JA MONINAINEN kansalaisyhteiskunta on toimivan demokratian keskeinen tekijä. Viime aikoina kansalaisyhteiskunnan toimintatila on ollut uhattuna. Kansainvälisen selvityksen mukaan kansalaisyhteiskunnan tila on kaventunut huomattavasti yli sadassa maassa – eli yli puolessa maailman valtioista¹. Käytännössä rajoitukset ovat esimerkiksi kansalaisjärjestöjen toiminnalle asetettuja lainsäädännöllisiä tai hallinnollisia esteitä, joilla järjestöjen rahoitusta tai sen saamisen ehtoja on kiristetty tai julkisia kokoontumisia ja sananvapautta rajoitettu. Pahimmillaan kyse on poliisiratsioista kansalaisjärjestöjen tiloihin, uhkailua ja fyysistä väkivaltaa. Aktivisteja eri puolilla maailmaa on kidnapattu ja surmattu.

Suomea ei ole turhaan kutsuttu kansalaisjärjestöjen luvatuksi maaksi. Suomalaisjärjestöt ovat osallistuneet vuosikymmenten ajan yhteiskunnan rakentamiseen niin kotimaassa kuin maailmalla. Tätä suomalaisen yhteiskunnan vahvuutta on syytä varjella, samaan aikaan kun puolustamme myös muiden maiden kansalaisyhteiskuntien toimintaa. On tärkeää tunnistaa aktiivinen kansalaisuus osana avointa ja osallistavaa yhteiskuntaa.

¹ CIVICUS Monitor Tracking Civic Space, 2017.

“Aktivisteja eri puolilla maailmaa on kidnapattu ja surmattu.”

**VAHVAN
TEHTÄVÄ ON
TUKEA
HEIKKOJA.**

Esityksemme hallitusohjelmaan

- ✓ Hallitus varmistaa kansalaisyhteiskunnan osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet ja edistää päätöksenteon ja tiedonsaannin avoimuutta sekä kotimaassa että osana kansainvälistä yhteistyötä.
- ✓ Hallitus varmistaa kansalaisjärjestöjen toimintaedellytykset tehdä kehitysyhteistyötä ja globaalikasvatusta, kehitysviestintää ja vaikuttamistyötä.

Ilmastonmuutos ei odota

YKSIKÄÄN VALTIO ei vältty ilmastonmuutoksen seurauksilta. Vaikutukset kuitenkin tuntuvat hyvin eri tavoin eri puolilla maailmaa ja eri yhteiskuntaluokissa. Maailmanpankin mukaan jopa sata miljoonaa ihmistä vajoaa takaisin köyhyyteen vuoteen 2030 mennessä, mikäli ilmastokysymyksiin ei suhtauduta vakavasti. Eniten ilmastonmuutoksesta kärsivät kehitysmaiden ihmiset, jotka ovat vähiten vaikuttaneet ilmastonmuutoksen syntyyn.

Maailman maat ovat sopineet rajaavansa maapallon lämpenemisen 1,5 asteeseen. Toimeen on tartuttava heti, sillä toista tilaisuutta ei ole tarjolla: aikaikkuna vaarallisen ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi umpeutuu jo tulevan vaalikauden aikana. Tämän vuoksi kaiken päätöksentekomme tulee edistää 1,5 asteen tavoitteen saavuttamista.

Ilmastonmuutoksen hillintä on paitsi inhimillinen ja ekologinen välttämättömyys myös taloudellinen mahdollisuus. Fossiilisista polttoaineista luopuminen, uusiutuvien energiamuotojen käytön lisääminen ja hiilinielujen suojelu tuovat mukanaan työpaikkoja, verotuloja, puhdasta ilmaa ja monimuotoista luontoa.

Esityksemme hallitusohjelmaan

- ✓ Suomen vuoteen 2030 ulottuva päästövähennystavoite nostetaan viipymättä Pariisin sopimuksen tavoitetasolle, vähintään 60 prosenttiin vuoteen 1990 verrattuna. Hallitus määrittelee, miten Suomen nettopäästöt muutetaan negatiivisiksi viimeisimmän tieteellisen tiedon edellyttämässä aikataulussa.
- ✓ Hallitus luopuu turpeen ja kivihillen käytöstä vuoteen 2025 mennessä. Kaikista tuista fossiilisille polttoaineille luovutaan.
- ✓ Hallitus nostaa Suomen kansainvälisen ilmatorahoitukseen 200 miljoonaa euroon vuodessa vuoteen 2020 mennessä. Hallitus palauttaa päästöhuutokauppatulot kansainväliseen kehitys- ja ilmatorahoitukseen.
- ✓ Suomi tukee ilmastosiirtolaisia ja -pakolaisia tarjoamalla turvallisia ja laillisia maahantulon reittejä esimerkiksi myöntämällä humanitaarisia viisumeja ja nostamalla merkittävästi pakolaiskiintiötään.

Yritykset kestävän kehityksen edistäjinä

YRITYKSIÄ TARVITAAN kestävän kehityksen vektoreiksi. Parhaimmillaan yritystoiminta luo hyvinvointia ja ihmisarvoista työtä. Pahimmillaan se kuitenkin tuhoaa ympäristöä sekä polkee työntekijöiden ja paikallisyhteisöjen oikeuksia.

Globalisaation myötä sekä tavarat että palvelut liikkuvat sujuvasti yli rajojen. Harva Suomessa myytävä tuote on nykypäivänä valmistettu täällä, etenkin kokonaan kotimaisista raaka-aineista ja osista. Tuotantoketjut ulottuvat usein maihin, joissa työoloista ja muista ihmisoikeuksista ei ole huolehdittu yhtä hyvin kuin meillä.

Monet suomalaisyritykset huomioivat jo ihmisoikeusriskit toiminnassaan. Vapaaehtoiset toimet eivät kuitenkaan riitä, sillä vastuuttomat yritykset saavat epäoikeudenmukaista kilpailuetua. On tärkeää varmistaa Ranskan tavoin lainsäädännöllä, että kaikki yritykset huomioivat ihmisoikeudet.

Esityksemme hallitusohjelmaan

- ✓ Hallitus säätelee YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevien ohjaavien periaatteiden toimeenpanemiseksi lain, joka velvoittaa yritykset huolehtimaan toimintansa ihmisoikeusvaikutuksista.

Bangladeshilaisella tehtaalla huolehditaan työturvallisuudesta.

Yritysten verotus globaalissa taloudessa

YHTEISÖVEROLLA ON keskeinen rooli eriarvoisuuden vähentämisessä. Kansainvälinen verojärjestelmä ei kuitenkaan ole pysynyt talouden globalisaation vauhdissa. Suuryritykset toimivat globaalisti, mutta verotus on kansallista ja jokaista monikansallisen yrityksen osaa verotetaan erikseen. Vaikka verojärjestelmää on joiltain osin korjattu, kansainvälisen verojärjestelmän aukot ja kansallisten lakien keskinäiset eroavaisuudet mahdollistavat edelleen aggressiivisen verosuunnittelun.

Suomi menettää aggressiivisen verosuunnittelun takia vuosittain 430–1400 miljoonaa euroa¹ ja kehitysmaat yli 100 miljardia dollaria², eli saman verran kuin ne saavat kehitysapua. Tarkkojen summien arvioiminen on mahdotonta, sillä yrityksillä ei ole velvoitetta julkaista maakohtaisia tietoja toiminnastaan tai maksamistaan veroista. Avoimuuden lisääminen on keskeinen keino ehkäistä aggressiivista verosuunnittelua.

Verokilpailun myötä yhteisöverokannat Euroopassa ovat puolittuneet viimeisten kolmenkymmenen vuoden aikana ja laskeneet rajusti myös muualla. Nykytahdilla nolla-verotus saavutetaan 2050-luvulla.³ Yhteisöverokannoilla ja -pohjilla kilpailu syventää eriarvoisuutta sekä heikentää mahdollisuuksia rahoittaa julkisia palveluita, jotka ovat innovaatioille keskeisiä.

Yhteisöveroleikkausten väitetyistä hyödyistä ei ole taloustieteellisiä todisteita. Yhteistyö on ainoa keino pysäyttää kilpailu siitä, kenellä on matalin yhteisöverokanta. Monikansallisten yritysten verottaminen yhtenä yksikkönä lopettaisi voittojen siirtoon perustuvan aggressiivisen verosuunnittelun, ja minimiyhteisöverokannasta sopiminen torjuisi haitallista verokilpailua. Samalla markkinoista tulisi reilummat, sillä tällä hetkellä monikansallisilla yrityksillä on mahdollisuus saada verovälttelyä kilpailuetua pienten ja keskiuurten yritysten kustannuksella.

EU:n tulee olla suunnannäyttäjä, mutta tarvitsemme myös aidosti globaalia yhteistyötä, jotta oikeudenmukainen verotus toteutuu globalisaation ja automaation aikakaudella. Mallia voisi ottaa YK:n koordinoimista kansainvälisistä ilmastoneuvotteluista.

- 1 Finnwatch, 2016. Jäävuorta mittamaassa – arvioita monikansallisten yritysten aggressiivisen verosuunnittelun laajuudesta Suomessa.
- 2 Eurodad, 2017. Tax Games – the Race to the Bottom.
- 3 Eurodad, 2017. Tax Games – the Race to the Bottom.

ISTOCK

Tällä hetkellä monikansallisilla yrityksillä on mahdollisuus saada verovälttelyä kilpailuetua pienten ja keskisuurten yritysten kustannuksella.

Esityksemme hallitusohjelmaan

- ✓ Hallitus sitoutuu torjumaan aggressiivista verosuunnittelua. Hallitus sulkee Suomen kansallisessa lainsäädännössä olevat verovälttelyn mahdollistavat porsaanreiät ja edistää tavoitteita myös kansainvälisesti.
- ✓ Hallitus edistää monikansallisten yritysten veronmaksun avoimuutta. Valtion enemmistöomisteisten yhtiöiden veroraportointiohje päivitetään vastaamaan veroviranomaisille annettavaa maakohtaista raporttia.
- ✓ Hallitus ei ruoki verokilpailua, vaan korostaa yhteistyön merkitystä. Suomi edistää yhteisen yhdistetyn yritysveropohjan sekä minimiyhteisöverokannan käyttöönottoa EU:ssa.
- ✓ Suomi tukee YK:n roolin vahvistamista kansainvälisessä verotusta koskevassa yhteistyössä ja sen alaisia hallitustenvälisiä neuvotteluita, jotta kaikilla mailla on mahdollisuus osallistua verojärjestelmän uudistamiseen.

Tuuli Hietaniemi

Asiantuntija, ilmasto-oikeudenmukaisuus
+358 50 317 6686
tuuli.hietaniemi@kepa.fi

Katja Hintikainen

Asiantuntija, Agenda 2030
+358 50 317 6716
katja.hintikainen@kepa.fi

Lydia Kilpi

Asiantuntija, vero-oikeudenmukaisuus ja yritysvastuu
+358 50 317 6738
lyydia.kilpi@kepa.fi

Anna-Stiina Lundqvist

Asiantuntija, kehitysrahoitus
+358 50 317 6724
anna-stiina.lundqvist@kepa.fi

OIKEUDENMUKAISEN
MAAILMAN PUOLESTA

Elimäenkatu 25–27 (5. krs)
00510 Helsinki, Finland
info@kepa.fi
www.kepa.fi